

Servilisme lingüístic

PERE ORTÍS

El servilisme a la llengua castellana és un dels entrebancs més greus que pateix la llengua catalana en aquesta conjuntura tan crítica que passem. Entendríem que fos servil aquell qui és pobre, és a dir, que no té recursos propis i li és indispensable manllevar-los per a ser i per a fer. Però la llengua catalana és rica; de fet, riquíssima, apta per a tots els usos, àmplia i profunda en els mitjans d'expressió de què disposa.

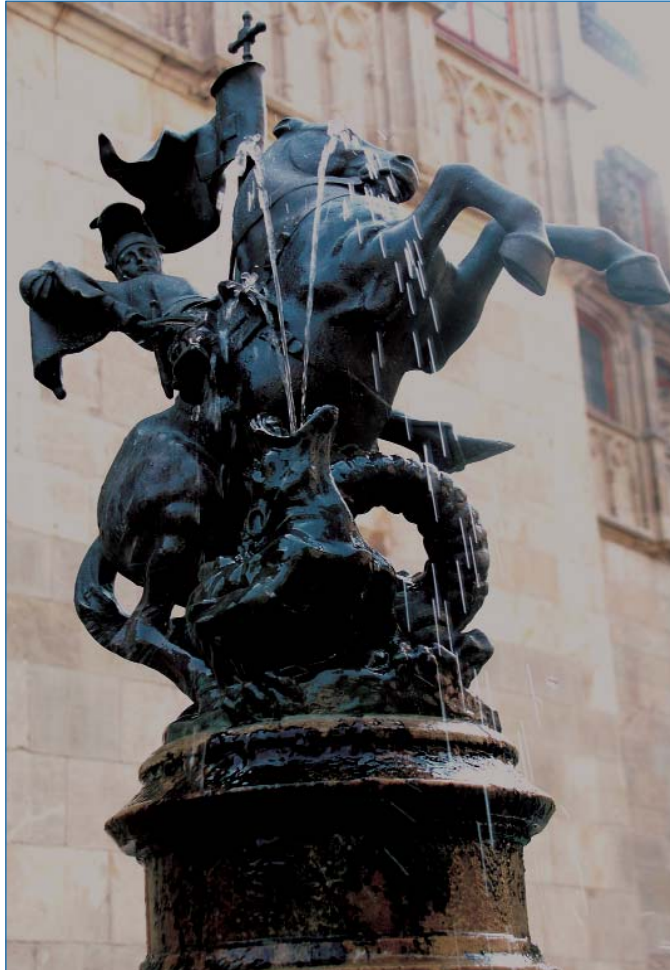
I aquest entrebanc (el servilisme) cobra proporcions d'autèntica catàstrofe quan els qui el practiquen són molts dels alts responsables de la llengua, prohoms que ens parlen des d'instàncies oficials i públiques. Vull subratllar allò que ja he dit altres vegades: la llengua catalana no ha disposat mai d'una autoritat que l'hagi defensada i vindicada amb visió i valentia.

Passem el període que hem anomenant «de la transició» i, quan ens pensàvem que finalment teníem una mica de llibertat i autonomia a les mans per a fer les coses com cal a casa nostra, ens veiérem deixats a l'estacada. Les nostres autoritats actuaren amb notòria feblesa, assignant el càrrec per al redreçament de la llengua a mitjanies i, en molts casos, a ineptes; és a dir, a elements pujats en castellà, que no tenien el referent català net al cap, ni per naixença ni per formació, i hem hagut d'anar sentint traduccions del castellà que tenen al cervell mentre parlen en català.

No s'aprofità aquella avinentesa quan calia i, per tant, ara cal canviar les coses com més aviat millor.

Una de les expressions gràfiques d'aquest servilisme és la supressió dels adverbis pronominals **en** i **hi**, supres-

Arxiu Llengua Nacional

Que sant Jordi ens empari!

Pati dels Llimoners (Gen. de Cat.)

sió feta perquè el castellà no els té. Malauradament aquest càncer de la llengua s'ha encomanat a tot Catalunya i en especial al jovent, que moltes vegades tradueix *«dels vuit ofegats han estat trobats quatre» («de los ocho ahogados han sido hallados cuatro») per «dels vuit ofegats **n'han estat trobats quatre**»; *«de les tres sollicituds han estat concedides dues» («de las tres solicitudes se han concedido dos») per «de les tres sollicituds **n'han estat concedides dues**». També s'escampa propaganda comercial amb la flagrant supressió d'aquests pronoms, martellejant, doncs, l'error sobre els oïdors. Fins hi ha un anunci de tota una universitat(!) que manté de fa temps allò de *«informa't», per «**informa-te'n**», on es fa referència a un assumpte que acaba de

proposar. Per què les coses han d'anar tan malament? Com és que no hi ha ningú que no ho acabi d'una vegada?

Una altra manifestació d'aquest servilisme té lloc quan existeix «conflicte» o col·lisió entre un mot català i un de castellà; la cosa sempre acaba donant la preferència a aquest darrer, és a dir, fent agenollar la nostra llengua davant la castellana. N'hi ha molts casos; però tan sols poso per exemple 'cinturó' per **ronda** (i també, quan cal, **corretja**), 'comando' per **escamot**, 'nòvio' per **nuvi**, etc.

Diré encara un mot més sobre tots aquests, perquè cal dir-lo. He vist en un autor acreditat que 'cinturó' és barbarisme; també es pot dir **cinyell**, quan és qüestió del vestit. A l'Urgell dèiem **corretja**: *nen, para compte a no perdre la corretja del pantaló*. I perdoneu que aporti solucions de l'Urgell –de Ponent, ni vent ni gent. Però,

benvinguda sigui la llengua castissa, vingui d'on vingui, ja que la quantitat d'idiotesa que hi ha en aquest aspecte és grossa. Per tant, també cal dir: **corretja de seguretat**.

'Comando' és universal i és admès... Quin goig, els mots admesos!(!?) I, què en farem del bellíssim **escamot**? Doncs: al diccionari general, com un fòssil. Potser no és, cent per cent, el mateix que 'comando'; però, bé val la pena de fer el petit esforç d'exemplar la comprensió dels mots que tenim, abans de manllevar-ne d'altres a l'estrany.

El mot **nuvi** l'hem escanyat, l'hem limitat al peu de l'altar, o del jutge, i accessoris. La parella són **nuvis** des que comencen a festejar; comptant que també tenim els gloriosos **xicot –xicota!** – i **promès**.♦